

Inspiracje czytelnicze Ziemowita Szczereka

Materiały opracowane na podstawie webinarium "Mężczyzna w książce, książka w życiu – spotkanie z Ziemowitem Szczerekiem" prowadzonego przez Natalię Kościńską 18.09.2025 r.

Główne wątki, poruszane podczas rozmowy z Ziemowitem Szczerekiem:

1) literatura dzieciństwa - niekoniecznie atrakcyjna dla współczesnej młodzieży, ale dla dorosłych już tak (nostalgia). Refleksja autobiograficzna pisarza - wskazanie jako istotnych z jego perspektywy:

Cykl powieści o Tomku Wilmowskim autorstwa Alfreda Szklarskiego

Burzliwe dzieje pirata Rabarbara autorstwa Wojciecha Witkowskiego

Głowa na tranzystorach autorstwa Hanny Ożogowskiej

Pan samochodzik autorstwa Zbigniewa Nienackiego

Przygody dobrego wojaka Szwejka autorstwa Jaroslava Hašek

Twórczość Waldemara Łysiaka, w szczególności *Asfaltowy saloon*

Komiksy, typu „Relaks”, seria Kajko i kokosWojenne zeszyty, komiksy historyczne

Twórczość Roberta Howarda, w szczególności *Conan Barbarzyńca*

Twórczość Andrzej Sapkowski i kultowy *Wiedźmin*

Twórczość Henryka Sienkiewicza – literatura przygodowa

2) inni ważni, z perspektywy kształtowania gustu czytelniczego Ziemowita Szczereka, twórcy: Kurt Vonnegut, Sławomir Shuty, Wojciech Chmielarz, Ivan Čolović (wybitny znawca losów bałkańskich), Wojciech Chmielarz. Tutaj zdecydowany głos o tym, że kryminały i literatura popularna, została już uznana przez czytelników, ale ciągle jest niedostatecznie jako godnie doceniana przez krytyków.

3) Kształtowanie czytelnictwa w specyficznych miejscach - dokładnie w zakładach karnych: część mężczyzn korzystających z biblioteki (na przykładzie doświadczenia jednej z krakowskich bibliotek) to byli osadzeni w zakładach karnych, po wyjściu na wolność nadal mają nawyk czytania. Tu ważnym elementem są też wizyty pisarzy w zakładach (Łukasz Orbitowski ma w tym zakresie spore doświadczenie)

4) Literatura nie powinna ani kobieca, ani męska - biblioteka jest demokratyczna; ale nie można udawać, że ten podział tak całkiem nie istnieje (kobiety czytają wszystko, mężczyźni - niekoniecznie).

Kto jest czytelnikiem Szczereka? Częściej są to kobiety, ale Szczerek uważa że nie ma czegoś takiego jak literatura kobieca i męska. Te podziały się zamazują i w związku ze zmianami społecznymi jest coraz więcej przestrzeni wspólnej - dla literatury, która może być uniwersalna.

5) polska bolączka w postaci braku możliwości łatwego zakupu prasy papierowej i łączący się z tym brak nawyku czytania i nawet bywania w miejscach publicznych (kawiarniach) tak jak jest to np. na Bałkanach. Odpowiedzią na te wyzwania jest **społeczna rola bibliotek - biblioteka jako trzecie miejsce** - jak ludzie zaczną przebywać więcej w bibliotekach jako miejscach spędzania wolnego czasu, to bardzo możliwe, że będą więcej czytać/zaczną czytać.

6) **Rola literatury w życiu** - opowieść o tym jak chłopak zafascynowany literaturą podróżniczą (począwszy od "Tomków" Szklarskiego) sam został podróżnikiem i pisarzem. Dodatkowo mocne wskazanie Ziemowita Szczerka na rolę poradników, w tym poradników psychologicznych - zwłaszcza dla mężczyzn, wśród których kryzysy psychiczne są tym bardziej groźne (bo często nie zaopiekowane specjalistycznie/medycznie).

7) **Męska półka w bibliotece, stworzona przez Ziemowita Szczerka**: reportaże, kryminały, książki podróżnicze - zapewne to może na początek zachęcić, chociaż pisarz dążyłby do tego aby literatura była unisex. Kluczowe jest tutaj także działanie społeczne, relacyjne w bibliotekach - realne uczynienie biblioteki trzecim miejscem - gdy się to wydarzy, zapewne automatycznie wpłynie to na wzrost czytelnictwa w Polsce.

8) **Plany pisarskie Ziemowita Szczerka**: praca nad książką o Serbii, słowiańskości w różnych krajach słowiańskich, granicy polsko-niemieckiej.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

